

KÜTAHYA'DA H. 1317/ M. 1899 TARİHLİ HACI ÖMER AĞA VAKFIYESİ

Şakir TURAN

Okt. Dr. Dumlupınar Üniversitesi, Atatürk İlkeleri Ve İnkılap Tarihi Bölümü

ÖZET: İslam dünyasında toplum ihtiyaçları değişik şartlarda meydana getirilmiş olan vakıflar vasıtasıyla sağlanmıştır. Kütahya Şer'ıye Mahkemesi 28. sahife 98 numarada kayıtlı “ H. 1317/ M. 1899 Tarihli Hacı Ömer Ağa Vakfı” ile Kütahya'da Küçük çarşı mevkiinde mevkûf işyerlerinin bakım ve onarımı devamlı olarak yapılarak mevkûf eserlerin harabe durumdan kurtarılması ve bunun yanında bir takım dini vecibelerin yerine getirilmesi sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hacı Ömer Ağa, Mevkûfât, Mütevelli, Küçük Çarşı, Küçük hamam, Cedit Mahallesi, Lala Hüseyin Paşa,

HACI OMER AGA WAQF IN KUTAHYA FROM A.H.1317/C.1899

ABSTRACT: Waqfs are organizations in Muslim world to meet necessities of societies. Hacı Omer Aga Waqf in Kutahya from A.H 1317/C.1849 is registered in the Kutahya sheria court in the page 28 and no 98. The purpose of the waqf was to continuously repair and maintain damaged shops that belongs to waqfs in the area of Kütahya old city and to conduct some religious obligations.

Key Words: Hacı Omer Waqf, Waqfiye, Küçük Çarşı, Küçük hamam, Cedit Mahallesi, Lala Hüseyin Paşa,

GİRİŞ

Şehirleşme devletlerin belli bir süreç içerisinde meydana getirmek zorunda oldukları önemli işlerdendir. Özellikle Anadolu gibi her noktası tarih kokan bir coğrafyada şehirleşirken, yenin yanında eskinin de özelliklerini kaybetmeden nakledilmesi gerekmektedir. Günümüzde bazı istisnalar dışında tarihi eserlerin korunması bir yana büyük enkazlar halinde beklediği görülmektedir. Bu ise çarpık şehirleşmenin sıkıntılı havasının yanında, şehirlerde harabe görüntüleri içeren düzensiz bir yapılaşmayı meydana getirmektedir. Bugün özellikle tarihi bir geçmişe sahip vilayetlerimizde bu problem artarak devam etmektedir. Şehirlerde meydana gelen bu terk edilmiş, virane görüntülerin oluşmasına ve problemin ağırlaşmasına yetkililerin olaya kayıtsız kalması büyük ölçüde sebep olmuştur.

Halbuki toplum hayatının bütün safhalarını kaplayan ve imkânlar nispetinde ihtiyaca cevap veren vakıflar incelendiğinde vakfedilen eserlerin tamir ve bakımlarının düzenli olarak yapılarak sonraki nesillere özelliklerini kaybetmeden aynı şekilde nakledildiği görülmektedir. İslâm dünyasında vakıflar, sadece sıkıntı içerisindeki insanların maddî ihtiyaçlarını gidermek için meydana getirilmemiş, şehirlerin imarı da hedeflenmiştir(Sak, 2005: 8).

Vakfın asıl gayesine ulaşabilmesi, vakfedilen eserlerin ayakta kalması ile mümkün olacaktır. Bu ise vakfiyelerde konu ile ilgili bir takım şartların belirtilmesini gerektirecektir. Bu şartlar yerine getirildiği takdirde vakıf, asli vazifesini yerine getirebilecek ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecektir. Dolayısıyla vakfedilen eserler harabe durumdan kurtarılarak şehirlerin sürekli ma'mûr kalmaları sağlanacaktır. Bu ise şehirlerin düzenli bir şekilde yapılaşmasını meydana getirirken, devamlı olarak görüntü güzelliğinin oluşmasını sağlayacaktır (Ülken, 1971: 37).

Bu makalede XIX. yüzyıl sonlarında Kütahya' da Küçük Çarşı mevkiinde bulunan iş yerleri ve onların bakım ve onarımı ile ilgili Hacı Ömer Ağa vakfisi değerlendirilecektir.

Bu vakfiye, Demirciörenli Hacı Ömer Ağa'ya ait 2 Receb 1317/ 6 Kasım 1899 tarihlidir. 68 numaralı Kütahya Şer'iyeye Sicilinin 28. sahifesinde 98 numarada kayıtlıdır. Vakfiye Türkçe olup, başındaki onay kısmı ile sonundaki şahitler bölümü dışında 29 satırdan meydana gelmektedir (68 Num. KŞS: 28, 98,: 1-29).

VAKFİYENİN TANITILMASI

Vâkıfı

Yukarıda genel özelliklerinden kısaca bahsettiğimiz vakfiyeyi düzenleyen, Kütahya'nın Cedit Mahallesi'nden Demirciörenli Hacı Ömer Ağa İbn Ali b. Abdülkadir'dir. Hakkında vakfiye dışında bilgi bulunmamaktadır.

Vakfiyenin Tescili

Vakfiyenin tescilini Kütahya Şer'iyeye mahkemesi yapmıştır (Göyünç, 1991: 125). Vakfiyeyi onaylayanın Kütahya Kadısı olduğuna bakılırsa, söz konusu vakfiyenin tescilinin Kadı Mehmed Salih'in naibi tarafından yapıldığı söylenebilir. Naib'in ismi, şimdilik belirlenememiştir.

Vakfiyeyi Onaylayan Kadı ve Şahitler

Vakfın, vakfiyede belirtilen şartlar çerçevesinde faaliyetlerine başlayabilmesi, tescil işleminden sonra, Kadı veya Kazasker tarafından onaylanmasıyla mümkün olmaktadır. Vakfiyeyi tasdik eden kadının adı vakfiyenin başına kaydedilmektedir. H. 1317/ M. 1899 tarihli Hacı Ömer vakfiesini kaydeden Kütahya kadısı Mehmed Salih Efendidir (KŞS, 68/98, A). Bu zatla ilgili şimdilik vakfiyedeki dışında bilgi bulunmamıştır.

Vakfiyenin tescili sırasında bir grup insan mahkemede bulunur ve hazırlanan vakıf senedini imzalardı. Bunların adları vakfiyenin sonuna yazılır ve tescil işlemi tamamlanmış olurdu. H. 1317 / M. 1899 tarihli Demirciörenli Hacı Ömer Ağa vakfiesinin tescili yapılırken tanık olarak “Serkâtib-i şer' mekerremetlü Ali Rıza Efendi, Ketebeden Mehmed Emin Efendi, Ketebeden Mehmed Halid Efendi, Ser Muhzır Osman Ağa, Hüseyin Çavuş” isimlerine rastlanmaktadır (KŞS, 68/98, B). Vakfiyenin sonundaki “ ve gayrihim” kelimesi, adı geçenlerin dışında da tanıkların varlığına işaret etmektedir. Yukarıda isimleri belirtilen şahısların tamamı Kütahya mahkemesinde görev yapan kişilerdir.

Tescil Mütevellisi

Demirciörenli Hacı Ömer Ağa, vakfıyinin tescili için Kütahya Lala Hüseyin Paşa Mahallesi ahalisinden Hacı Ahmed oğlu Osman Ağa'yı tescil mütevellisi olarak atamıştır (KŞS, 68/98, satır 6). Söz konusu vakfın tevliyeti vakfiyede belirtilerek sağ olduğu sürece vâkıfın kendisinde olacaktır, onun vefatından sonra tevliyetin nasıl yürütüleceğini Kütahya kadısı tespit etme yetkisine sahip olacaktır.

Kütahya kadısı tarafından seçilecek olan mütevellide bir takım şartların aranması , vakfiyede belirtilmemiştir. Buna göre genel olarak mütevellî dindar, namuslu ve ahlâklı olacaktır. Vakfiyenin yürütülmesi ancak seçilen mütevellî eliyle gerçekleştirilecek bundan sonraki yıllar için aynı uygulama geçerli olacaktır.

Mevkûfât

Vâkıf Demirciörenli Hacı Ömer Ağa, Kütahya'da Küçük Çarşı mevkiinde Küçük Hamam'la sınır olan kunduracı dükkânı ile aynı yerde bulunan dört tarafı ana yol ile sınırlı saatçi dükkanını icara verilmek suretiyle vakfetmiştir (KŞS, 68/98, 7-11, söz konusu mevkuf dükkânların kalıntılarında bugün rastlanmamaktadır. Bu bölge Küçük Park diye bilinmektedir. Söz konusu vakfın kurulduğu tarihlerdeki muhtemel görüntüsünü hatırlatması açısından bkz. resim 1). Elde edilen kira gelirleriyle öncelikli olarak dükkanların bakımı yapılarak söz konusu mevkûfâtın uzun ömürlülüğü sağlanmıştır.

Vakfın Gelirlerini Harcama Şekli

Demirciörenli Hacı Ömer Ağa'nın vakfettiği kunduracı ve saatçi dükkânlarından elde edilen kira gelirlerinin bir kısmı ile öncelikli olarak söz konusu mevkufun yıllık vergilerinin verilmesi istenmektedir. Vakfın amacına uygun olarak faaliyetlerini yürütebilmesi vakfedilenlerin sağlam bir şekilde ayakta kalmaları şartına bağlı olduğu için öncelikli olarak dükkânların tamir ve bakıma muhtaç olan kısımlarının tanzimi vakfiyede özellikle belirtilmiştir (KŞS, 68/98, 12-13). Bu uygulamaya vakfiyelerde çoklukla rastlanmaktadır (Sak,2005: 14-48, Vakfiyelerde geçen " Ta'miri gerektilçe evkâf-ı mezbûre gelirlerinden ta'mir oluna", "ta'mir ve termîmine sarf oluna", " tathîr ve ihtiyaç oldukça termîm ve ta'mîr" şeklindeki ifadeler bunu göstermektedir).

Elde edilen gelirlerin kalan kısmıyla ise vakfiyenin diğer şartları tespit edilmiştir. Buna göre Lala Hüseyin Paşa Camii'nde Rebiu'l evvel ayının ortasında yani Hz. Peygamber'in doğumunu takip eden haftanın ilk Cuma namazından önce mevlid okunması, mevlidi okuyan mevlidhana 20 kuruş verilmesi, mevlidi dinleyenlere ikram edilmek üzere 70 kuruşluk şeker alınıp dağıtılması gerekmektedir (KŞS, 68/98 : 13-16).

Ayrıca Lala Hüseyin Paşa Camii'nde gün aşırı Kur'andan bir cüz okutulması, okutulan cüzlerden 2 ayda bir Kur'anın hatmedilmesi, neticesinde hatim duası okutulması, Kur'anı hatm eden ve duasını yapan kişiye yıllık 120 kuruş verilmesi vakfiyede belirtilmektedir (KŞS, 68/98, 16-18).

Vâkıf, vakfiyede gelirlerden arta kalan parayı kendi işlerine harcama yetkisini mütevellilere vermektedir.

VAKFİYEDE DİKKAT ÇEKEN BAZI HUSUSLAR

Vakfiyeye toponomik yönden bakıldığında Küçük Çarşı, Küçük Hamam, Lala Hüseyin Paşa Camii, Cedit Mahallesi, adları geçmektedir.

Küçük Çarşı, mevkûfatla vakıf gelirlerinin harcanacağı yerler belirtilirken Küçük Hamam'la birlikte zikredilmektedir. Şu anda Küçük Çarşı bölge ismi olarak geçmekle birlikte, hamama bitişik zikredilen dükkânların, daha 1930'lu yıllarda ayakta olduğu bilinmektedir. (Resim: 1). Şu halde 1930'dan sonra harabe durumdaki dükkânlar ortadan kaldırılmış olmaktadır (Resim: 2). Günümüzde yerinde Küçük Park bulunmaktadır.

Küçük Hamam, Küçük Çarşının ve vakfedilen dükkanların yerini belirlemede önemli rol oynamaktadır. Şu anda zikredilen hamamla birlikte aynı mekan içerisinde Küçük Park bulunmaktadır. Küçük Hamam, 15.yy. başlarında Germiyanoğlu II.Yakup Beyin subaşı ve kader arkadaşı olan Hisar Bey tarafından yaptırılmıştır. Hamam, Hisar Bey'den oğluna miras kalmıştır. Daha sonra Osmanlı Hükümdarı II.Beyazid' in izni ile hamama küçük bir kadınlar bölümü ilave ettirilmiştir. Hamam zamanla çeşitli onarımlar geçirmiş ve başka amaçlarla da kullanılmaya başlamıştır. Halen erkekler hamamı olarak kullanılmaktadır (Resim: 1).

Lala Hüseyin Paşa Camiinin yaptırılmasını sağlayan Hüseyin Paşa, II.Selim' in Lalası olup, onun padişah olması ile 1566' da Kütahya valisi, daha sonra da 1566-1568 arasında Anadolu Beylerbeyi olmuştur. Söz konusu caminin yapımına bu yıllarda başlanması kuvvetle muhtemeldir (Uzunçarşılı, 1988: 413-420).

Cami, karşısında bulunan hamamı ile geniş bir avlu içinde, ağaçlar arasındadır. Cami ile birlikte sübyan mektebi de yaptırılmıştır. Bu gün bu mektebin kalıntılarına rastlanılmamaktadır. Tek kubbeli beş bölümlü son cemaat yerine sahip caminin, avlusunda iki şadırvanı ve tuğla minaresi bulunmaktadır. 16 yy. Osmanlı Mimarisinin klasik özelliklerini taşıyan camide kesme taş kaplamalı yapı dikkat çekmektedir.

Vâkıf, mevlid ve cüz okutturulması işinde söz konusu camii tercih ederken, halkın bu mekana olan ilgisini gözetmektedir. Bu durumla vâkıfın manevi kazanç düşündüğü söylenebilir (Evliya Çelebi, 2005: 15, Söz konusu camiyle ilgili Evliya Çelebi seyahatnâmesinde; “Yeni mahallede Hüseyin Paşa Camii gayet mesiregâh ve müzeyyen ve bir şîrîn yerde mebnidir. Rüşen – âbâddir. Haremde azîm çınar-ı muntehâlar var kim evce ser çekmiştir ve gâyet müferrihdir ve metindir musanna' pâk kurşun örtülü câmi'i latifdir.” şeklinde bahsetmektedir).

Cedit Mahallesi, Kütahya'da günümüzde de aynı isimle varlığını sürdürmektedir. 1571'de 13 hane ve 4 mücerredin varlığından söz edilmektedir (Varlık, 1998 : 199).

Demirciörenli Hacı Ömer Ağa vakfiyesinde, söz konusu mevkûfatının bakım, onarımı ve yıllık vergilerinin verilmesi üzerinde durulmuştur. Vakfın şartlarında öncelikle, mevkûfun ticaret metâ olmasından dolayı yıllık vergisinin verilmesi gerektiği öncelikli şart olarak vurgulanmıştır. Bu durum vâkıf Hacı Ömer Ağa'nın doğum yerinin Demirciören olduğu, Kütahya'ya yerleşerek zamanla bu şehrin saygın eşrâfi haline geldiği fikrini akla getirmektedir.

Vâkıf Hacı Ömer Ağa, vakfının devamını sağlayabilmek için vakfiyede mevkufun bakım ve onarımına kira gelirinden pay ayırmaktadır. Bu şekilde bakımlı ticaret merkezlerinin meydana getirilmesinin yanında kendisinden sonraki dönemlerde, vakfettiği eserlerin sorumsuzca kullanılmasını önlemeye çalışmıştır.

Günümüze gelinceye kadar vakıf dükkânlarının bakımsızlığı ve birilerine ulufe tarzında verilmesi göz önüne alınırsa, vâkıfın hassâsiyetinde ne derece haklı olduğu ortaya çıkacaktır. Bu şekilde mevkûfun icar bedeli güncellenirken diğer taraftan bakımlı bir şehir görüntüsü sağlanacaktır.

Vâkıf kendi sağlığında mütevellî olarak kendisini belirtirken, kendisinden sonra “Naibü’ş-Şer”e mütevellî tayini yetkisini bırakmıştır (Yediıldız, 1997: 162, Türk Vakıflarından büyük bir kısmının (%56) bizzat kendilerini mütevellî ta’yin ettikleri , ölümlerinden sonra bu vazifeyi çocuklarına , neslin inkırazından sonra da akrabalarına ve azatlı kölelerine şart koştukları görülmektedir. Vakıfların ancak %11’i tevliyet hizmetini ailelerine mensup olmayan kişilere tevdi ederken , diğerleri (%33) mütevellînin kadı veya vakfın nâzırı tarafından tayin edilmesini istemektedirler). Vakfiye şartlarından olan vâkıf adına mevlid ve cüz okutma görevlerinin mahkeme nâibine bırakılması , onun çocuğunun olmadığı ihtimalini düşündürmektedir.

Hacı Ömer Ağa Vakfıyesinde, kendisinin vefâtından sonra mütevellî tayininde dikkat edilmesi gereken kuralları belirtirken müteveyyin ve müstakim olmasına dikkat çekmektedir. Bu ifadeler, bu konularda problemlerin yaşandığını özellikle dinî sahada da hızlı bir ahlâk erozyonunun belirtileri olarak kabul edilebilir.

SONUÇ

2 Receb 1317 / 6 Kasım 1899 tarihinde tesis ettiği vakıfla Hacı Ömer Ağa, vakfettiği dükkânlarının periyodik bakımlarını yaparak ve kendisinden sonra yapılmasını sağlayarak Kütahya şehirciliğine katkıda bulunmuştur. Bu vakıfta veya benzer şartları taşıyan diğer vakıflarda eserler sonraki yıllara düzgün bir şekilde taşınırken aksi takdirde bu binalar çöp yığınları haline gelmeye başlayacak ve topluma bu sayede verilen hizmetler aksayacaktır. Nitekim söz konusu vakfiyede belirtilen bu şart sonraki dönemlerde yerine getirilemediğinden binaların harabiyetine sebep olunmuştur. Benzer şartların diğer vakfiyelerde de belirtildiği ve dikkate alınmadığı düşünülürse şehirlerin tam bir tarihi yapı enkazı içerisinde kaldıkları görülecektir. Özellikle vakıf eserlerinin bugünkü perişan hali göz önüne alınırsa vâkıfın ne kadar ince düşünerek bu şartı koyduğu anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan söz konusu vakfın devamı kira gelirlerinden sağlanacağı için dükkânların bakımsızlığı diğer hizmetlerin yürütülmesini de aksatacak veya tamamen bitirebilecektir. Bu doğrultuda vakfiyede belirtildiği üzere kira gelirlerinden verilmesi istenen vergi verilemeyecek ve devlet gelirlerinde cüz’i miktarda da olsa eksilme söz konusu olacaktır.

Sistemin bozulmasıyla vakfın ana amaçlarından sayılan dini faaliyetler icra edilemediğinden insanların birbirleriyle görüşmelerinde aksaklıklar yaşanacaktır. Bu ise beşeri münasebetlerde bir takım zafiyetleri ortaya çıkarmakla birlikte toplumda moral olarak tatminsizliği meydana getirebilecektir (Öztürk, 2003: 40). Bunun yanında bu hizmetlerin yürütülmesi esnasında meydana getirilen ticari hareketlilikler

kesintiye uğrayacaktır. Mevlit ve Kur'andan cüzlerin okutturulması suretiyle gerçekleştirilen dini istihdam sağlanamayacaktır.

Vâkıf, binalarının tamirinde sergilediği hassasiyeti diğer hizmetlerin yürütülmesinde kullanılacak vazifelilerde de göstermiştir. Söz konusu vazifeleri yerine getirmek üzere seçilecek olan görevlilerin azil ve ta'yininin bizzat vâkıfın, kendisinden sonra da tevliyet işinin mütedeyyin ve müstakim bir müteveli eliyle gerçekleştirilmesini talep etmesi bu konuda bir takım sıkıntıların mevcudiyetini ortaya koymakta, kendisinin ise bu konudaki hassâsiyetini göstermektedir. Bu şekilde ehil bir müteveli eliyle bu işler yürütülecek, özellikle maddî imkânı sınırlı olan insanlar, rencide edilmeden vakıfta istihdam edilecektir.

KAYNAKÇA

68 Numaralı Kütahya Şer'îye Sicili, Sahife 28, Numara 98, sat. 1-29.

Evliya Çelebi, (2005) ,Seyahatnâme, YKY yay, IX, Hazırlayanlar, Y. Dağlı, S.A. Kalırom, R. Dankoff, İstanbul.

Göyünç, N. , (1991), “ Vakıf Tesisinde Devletin Katkısı” (16.Yüzyıl İçinde), Osmanlı Araştırmaları, İstanbul, S.XI: 123-128.

Öztürk, N., (1999), “ Sosyal Siyaset Açısından Osmanlı Dönemi Vakıfları”, Osmanlı, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, C.V: 34-43.

Sak, İ. , (2005), Şer'îye Sicillerinde Bulunan Konya Vakfiyeleri (1650-1800), Konya.

Uzunçarşılı, İ.H. , (1988), Osmanlı Tarihi, C.II, Ankara.

Ülken, H.Z. , (1971), “ Vakıf Sistemi Ve Türk Şehirciliği”, Vakıflar Dergisi, S.IX, Ankara, : 13-37.

Varlık,M.Ç. , (1998) , “ XVI. Yüzyılda Kütahya Şehri Ve Eserleri”, M.Ü.FEF Türklük Araş. Der. III, 3 , : 197-205.

Yediyıldız, Bahaedin (1997), Vakıf, İslam Ansiklopedisi, (MEB), CXIII : 153-172.

Hacı Ömer Ağa Vakfiyesi (Kütahya Şer' iye Sicili 68 / 28 / 98)

بسم الله الرحمن الرحيم
 ما وجدنا في السجل وجمع عرشه وحصرتكم هذا
 ما وجدنا في السجل وجمع عرشه وحصرتكم هذا
 ما وجدنا في السجل وجمع عرشه وحصرتكم هذا

1. نزلت الرضا في خراسان عبادته بصرفه
 2. والاسلام على رسولنا ونبينا والبريات والعلية
 3. خليل الله جبرئيل برزخ العواطف كثر روات سنه ماري وظهره الامام حادي وكرهه كذا
 4. جبرئيل في ايامنا من اجازات والحنان والرحمة والبريات وجميع حلالها
 5. بنعمتي بن عبد القادر صاحب خلداه اكرى انة وقد لامل السنين من اوله فب
 6. لا انما بين بشت فخرسي باين من جاني اهدا وشمي ختم اشان المجد حمده عزه اقرم حشني واعرف صحبي
 7. مرض ايدوب وقف انة الذكر كرهه وزيه ولكن سكت سكت صحبي وملكه اولان سنه كرهه
 8. حياره سنده واقنع برزخه خيرا بده كماله وبرزخه كرهه وزيه كرهه اولان سنه كرهه
 9. وظيفه من طريقه علمه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 10. وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 11. وكان من جبرئيل في ايامنا من اجازات والحنان والرحمة والبريات وجميع حلالها
 12. بايدك كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 13. وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 14. ربيع الاول سنة ١٠٠٠ هـ في هذا اليوم ولد لي ولد اسمه كرهه وزيه كرهه
 15. شريف كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 16. ابي جبرئيل في ايامنا من اجازات والحنان والرحمة والبريات وجميع حلالها
 17. عظيم الشرف وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 18. وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 19. شول كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 20. لا بين ليس هناك اول كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 21. وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 22. شول كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 23. كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 24. سما اول ملكه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 25. كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 26. كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 27. كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 28. كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه
 29. كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه وزيه كرهه

Hacı Ömer Ağa Vakfıyesi (Kütahya Şer'îye Sicili 68 / 28 / 98) transkripsiyonu

Mâ fihî mine'l- vakfî ve't- tescîli vaka'â 'indî ve sadrî'l- hükmi minnî 'âlimen bi'l- hilâfî'l- cârî beyne'l- eimmeti'l- eslâf ve ene'l- fakirun ileyh 'izz-i şânühü es- Seyyid Mehmed Salih el- mevlâ be – Medîne-i Kütahya.

elhamdülillahillezi e'azzü'l havâss 'ibâdehü bi – sarfî emvâlihîm ile'l- envâ'il hayrât ve i'ânihîm 'ale'l- iktisâbî esnâfî 'l- mehâmid ve'l- hayrât ve's- salâtü ve's-selâmü 'alâ Resûlihî ve Nebiyyihî hayru'l- beriyyât ve 'alâ âlihî ve eshâbihî ilâ yevmi yestetillü'l- mer'î tahte's- sadakat emmâ b'ad.

İş bu vakfiye-i celîlü's-şân ve cerîde-i bedî'u'l unvânın tahrîr ve inşâsına bâdî ve tastîr ve imlâsına ârî oldurki, Medîne-i Kütahya'nın Cedîd Mahallesi ahâlisinden sâhibu'l- hayrât ve'l- hasenât verâğıbu'l- cenne ve'd-derecât Demirciviranlı Hacı Ömer Ağa İbn Ali bin Abdülkadir meclis-i şer'î hatîre zikr-i âtî vakfına li -ecli't- tescil mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği medine-i mezbûre'nin Lala Hüseyin Paşa Mahallesi ahâlisinden Hacı Ahmed oğlu Osman Ağa İbn el-Hacc Ahmed mahzarında ikrâr-ı sahih-i şer'î ve i'tirâf-ı mer'î edüb vakf-ı âtiü'z-zikrin sudûruna değîn silk-i milk-i sahihimde mülküm olan medine-i mezbûrede Küçük Çarşı'da vâkı' bir tarafından Hadice İbnete Abdullah dükkânı bir taraftan Küçük Hammam bir taraftan mülküm olan kunduracı dükkânı ve taraf-ı râbi'î tarîk-ı âmm ile mahdûd bir bâb sâ'atçı ve çarşuyu mezbûre'de vâkı' bir taraftan mezkûr sâ'atçı dükkânı ve bir taraftan mezkûr Hammam ve bir taraftan mülküm olan menzîlim kapusu ile mahdûd bir bâb kunduracı dükkânıyla cem'an iki bâb dükkânlarını cem' mâlîmdan ifrâz hasbeten lillâhi's –samed vakf-ı sahih-i müebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs edüb şöyle şart eyledimki; dekâkin-i mahdûd-ı mezkûrlar bâ yed-i mütevellî âhara i'câr olunub hâsıl olan gallesinden evvelâ vergî-yi senevîsi te'diye ve tesviye ve muhtâc-ı ta'mîr olan mahalleri ta'mîr ve termîm olundukdan sonra galle-i bâkiyesinden Lala Hüseyin Paşa Cami-i Şerîfî'nde şehir-i Rebiü'l- evvelin evâsıtında bir cum'a günü ba'de edâi's-salât-i cum'a münîfe-i velâdet-i Hazret-i Nebevî kırâ'at olunub meclis-i mevlûd-ı şerîf –i mezkûrda hâzır bulunan Cemâ'at-ı müslimîn için yetmiş gurusluk şeker bi'l- mübâye'a tevzî' ve i'tâ oluna ve yirmi gurus mevlûd-ı şerîfî kırâ'at eden efendilere verile ve câmi'-i şerîf-i mezkûrda gün aşırı bir cüz-i Kur'ân-ı azîmü's-şân kırâ'at ve iki mâhda bir hatm-i şerîf me'a du'â icrâ oluna ve kari olan hâfız efendiye senevî yüz yirmi gurus verile ve hatm-i şerîfîn ecr ve mesübâtını ebeveynim ruhları ile ba'de'l- vefât benim ruhûma hediye oluna ve galle-i mezkûrun fazlası mütevellî olanlar kendi umûrlarına harc ve sarf eyleye ve hatm-i şerîfî tilâvet eden hâfızın 'azl ve ta'yîni yedimde ola ve tevliyeti lâbisü'l- libâs-ı hayât oldukça kendim olub ba'de'l- vefât medine-i mezbûrede nâibü's-şer' bulunan efendilerin intihâbiyla müteveyyin ve müstekım bir mütevellî nasb ve ta'yîn oluna deyû ta'yîn-i şurût ve tebyîn-i kuyûd birle dekâkin-i mezkûrları fâriğân anî's-şevâğıl mütevellî-yi mûmâ ileyh teslîm eyledikde ol dahi vakfiyet üzere ahz ve kabz ve teslîm ve evkâf-ı sâire mütevellîlerinin tasarrufları gibi tasarruf eyledi dedikde gibbe't- tasdikî's- şer'î vâkıf-ı mezbûr kelâmını semt-i âhar sâriفة olub dekâkin-i mezkûrları ke'l- evvel mülküne istirdâd ederim deyû vakf-ı mezkûrdan rücû' murâd etdikde mütevellî-yi mezbûr dahi reddü teslîmden ibâ ve imtinâ' birle müterâfî'an ve her biri mübteğâsinca faslu hasmı tâlibân olduklarında tarefeynin kelâmına nazar –ı mün'alil- hayr olmakdan hazer edüb âlimen bi'l- hilâfî'l- cârî beyne'l- eimme'l eslâf 'alâ kavli men yerâh min eimmeti'l- müctehidîn vakf-ı mezkûrun evvelâ sıhhatine ve sâniyen lüzûmuna hükmi-şer'î ve kazâ-yı mer'î mer'ihimâ olunmağın vakf-ı mezkûr sahih ve lâzım ve mütehattem oldu femen beddelehü ba'de mâ semî'ahü fe innemâ 'ale'l-lezîne yübeddilüne inne'llâhe semî'un 'âlim ve ecru'l- vâkıfî 'ale'l hayyi'l- cevâdî'l- kerîm cerâ zâlike hurrire fi'l- yevmi's-sânî fî şehri Recebi'l ferd li sene seb'a 'aşer ve selâse mi'e ve elf. Şuhûdü'l- hâl

Ser kâtib-i şer' mekerremetlü Ali Rıza Efendi
Ketebeden Mehmed Emin Efendi
Ketebeden Mehmed Halid Efendi
Ser Muhzır Osman Ağa ve Hüseyin Çavuş ve gayrihim.

Resim : 1 Cumhuriyet Cad. Küçük Hamam 1930.

Resim : 2 Küçük Hamam Arkası 1972 (Bugünkü Küçük Park).